

Optimalisatie De Onlanden

wat gaat u merken van de extra waterberging

25 april 2024 Peize

**VEILIG LEVEN
MET WATER**

**SCHOON EN
GEZOND WATER**

GEZUIVERD WATER

**VOLDOENDE WATER
IN ELK SEIZOEN**

Programma

20:00 uur   Introductie door Annette van Velde (DB-lid)
                  Korte presentatie (Gerard Zeemans en Carola Meinders)
                  Gelegenheid om vragen te stellen

PAUZE

20.45 uur   Mogelijkheid voor een nadere toelichting (kaarten op tafel)
21:30 uur   Afsluiting

DE ONLANDEN
natuur-, recreatie- en waterbergingsgebied

Huidige werking van de waterberging in de Onlanden

- **Geen** sprake van **inzet** van de **waterberging**
- Gebied loopt vanzelf vol en leeg na langdurig natte periodes
- Referentiesituatie is de hoogwater situatie van januari 2012
- Maximale boezemwaterstand was in 2012 NAP – 0.20 m met daar bovenop verhang richting Eelderdiep en Peizerdiep (situatie dec 2023-jan 2024 ligt op tafel)
- Uitdempend effect op boezemwaterstand van het Peizerdiep na realisatie Onlanden in 2012

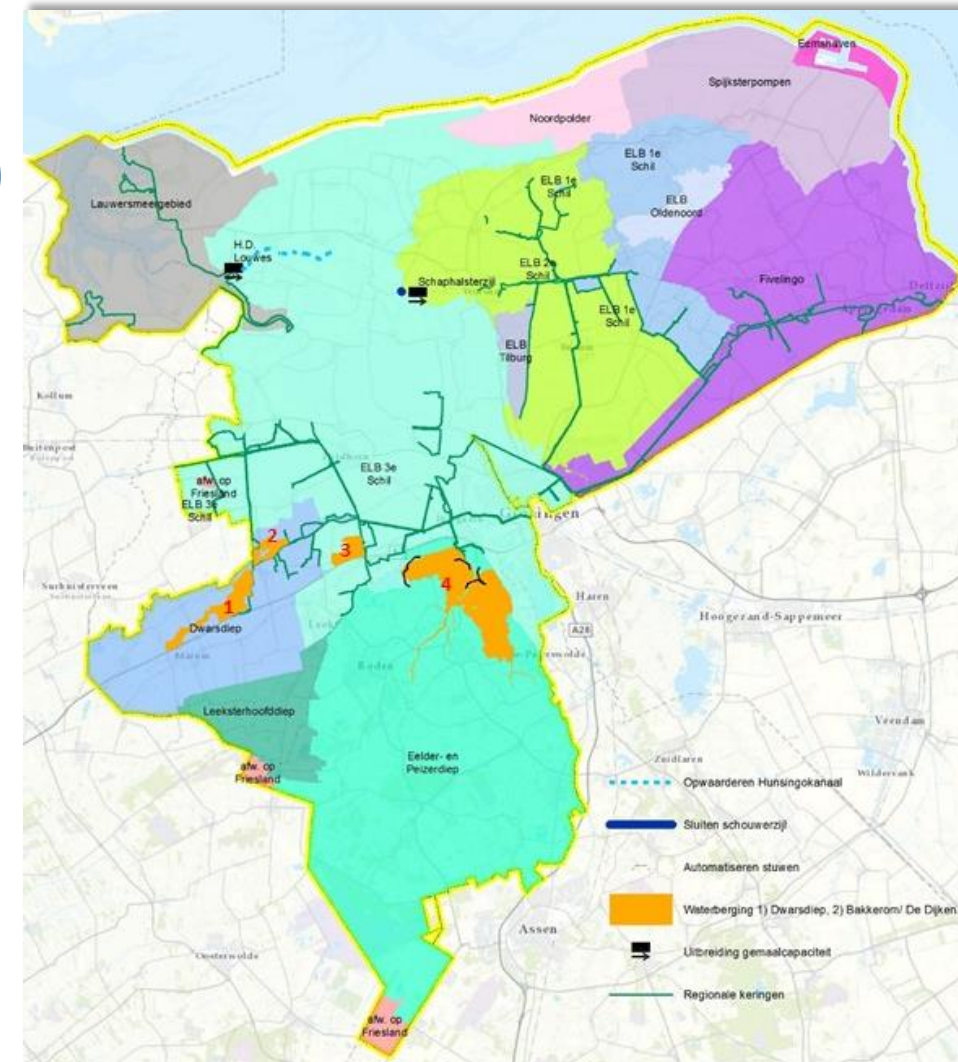
Toekomstige werking van de waterberging De Onlanden (Optimalisatie)

- Gebied loopt vanzelf vol en leeg in langdurig natte periodes
- In extreem natte situaties → besluitvorming tot **inzet** tbv de waterveiligheid
- Dan **wel** sprake van **inzet** van de **waterberging**
- 1 x 25 jaar inzet tot maximaal NAP +0.18 m met verhang naar Eelderdiep en Peizerdiep (verwachte waterstanden op kaart op de tafel)
- Stuwen omhoog, tijdelijk meer water vasthouden (5,2 mln. m³)
- Onderdeel van klimaatmaatregelen 2050 (Droge Voeten pakket)

Maatregelenpakket Droge Voeten 2050

- Extra waterberging De Onlanden
- Waterbergingsgebieden Zuidelijk Westerkwartier
- Uitbreiding capaciteit gemaal Schaphalsterzijl
- Maalstop
- Kadeverhogingen
- Uitbreiding capaciteit gemaal H.D. Louwes

Wanneer zetten we de extra waterberging (Onlanden) in?

- De Onlanden is onderdeel van de Droge Voeten 2050 maatregelen
- Deze maatregelen zijn bedoeld om de veiligheid te borgen in ons gehele beheergebied
- Afhankelijk van de omstandigheden zullen bergingsgebieden al dan niet worden ingezet (bestuurlijk besluit)
- Hiervoor worden bestaande protocollen gehanteerd en/of aangepast

Voorkomen van wateroverlast - hoogwater 2022

1998 = 94 mm

2012 = 89 mm

2022 = 95 mm

- Peilgebieden
- Af-aanvoervakken

Inundatie

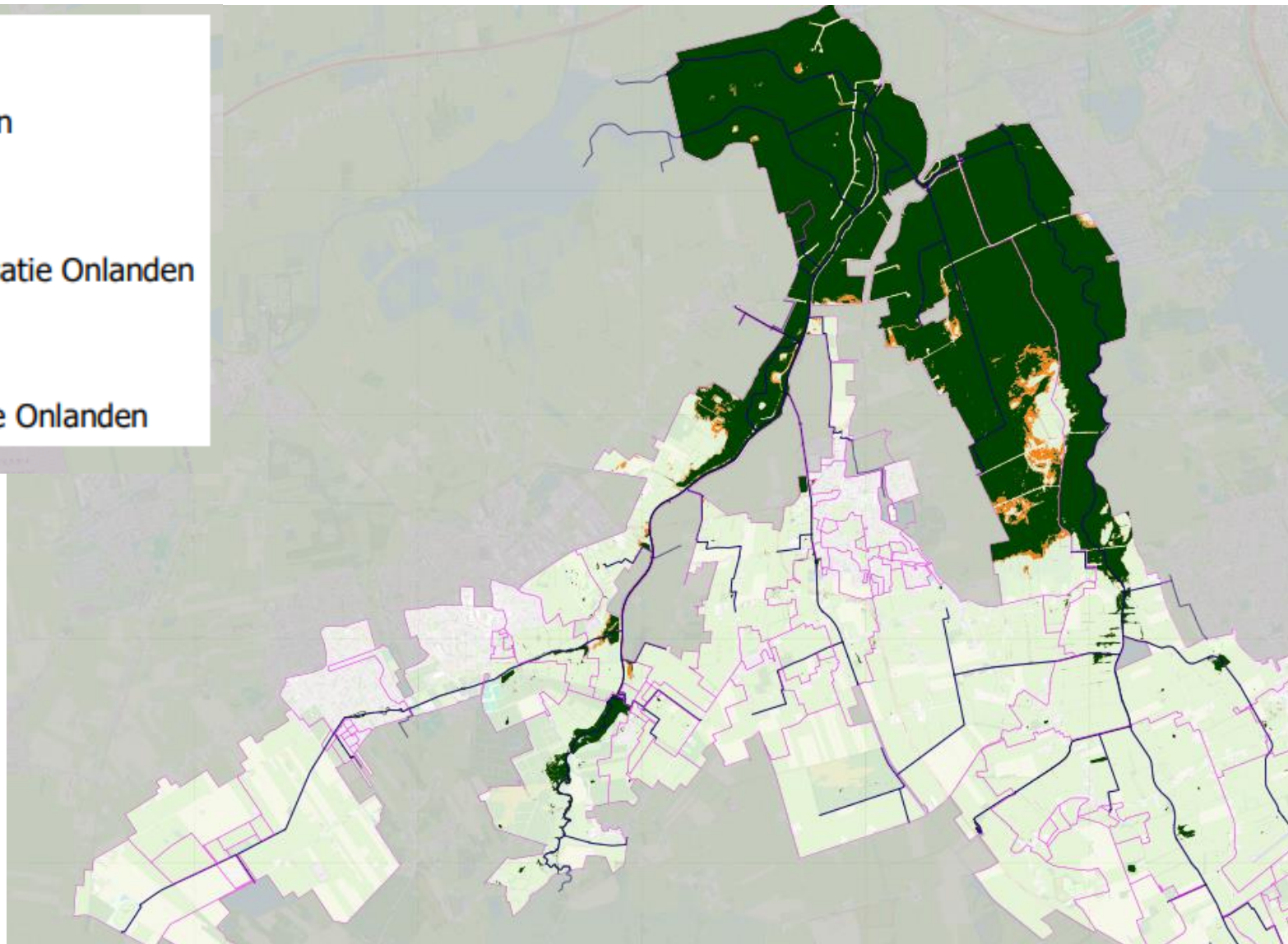
op maaiveld

Zonder Optimalisatie Onlanden

Inundatie

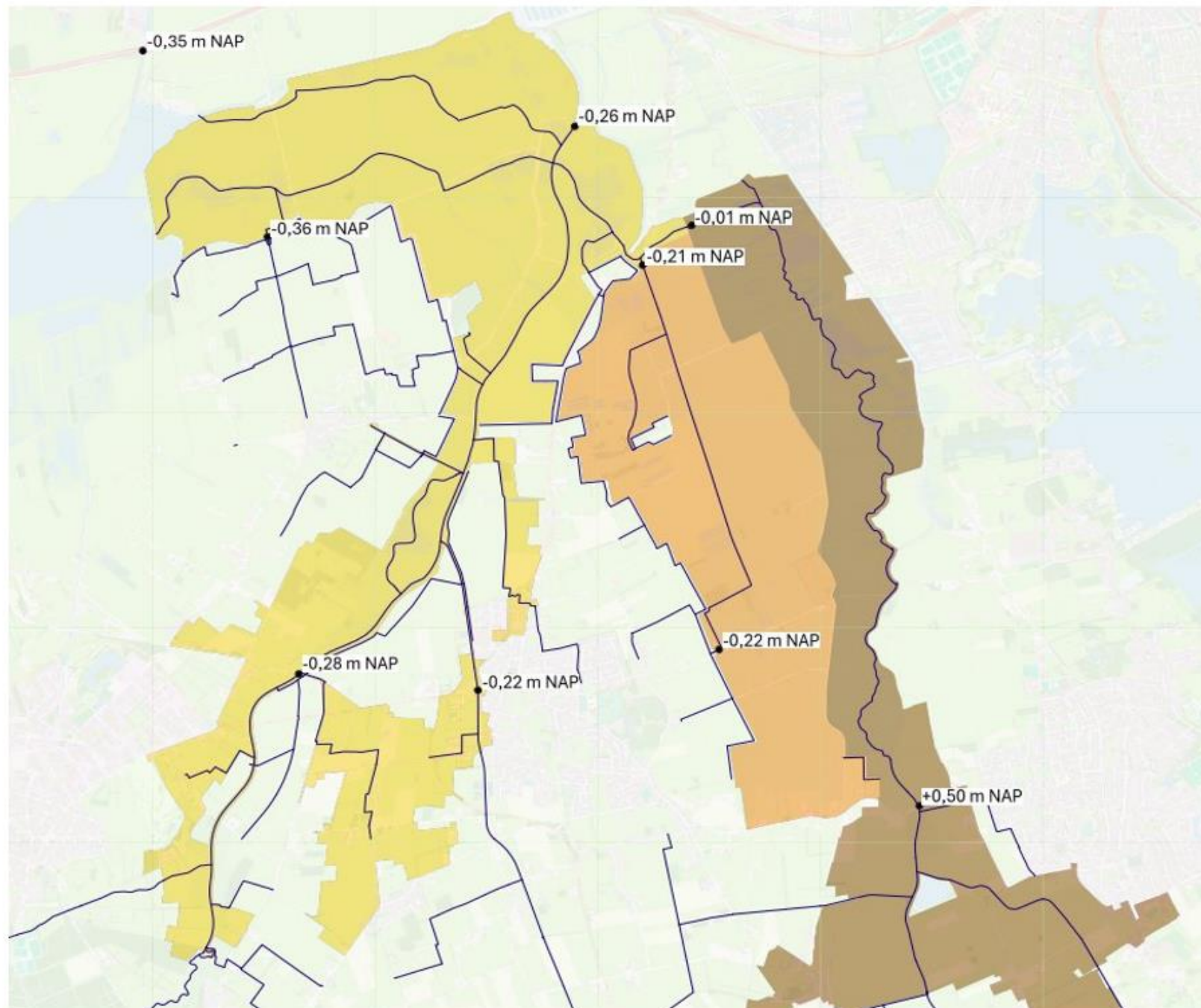
op maaiveld

Met Optimalisatie Onlanden

Gemeten waterstanden

december 2023- januari 2024

Legenda

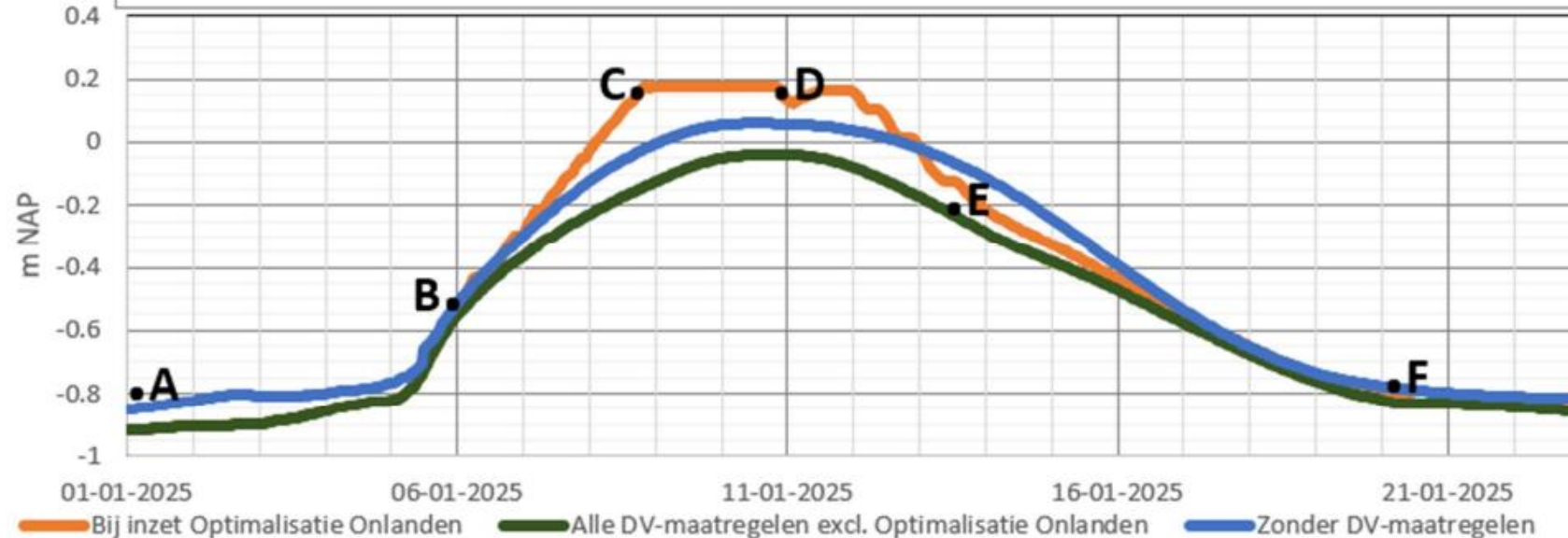
- Meetlocaties
  - Af-aanvoervakken
- Peilgebieden
- Orange: Gouw
  - Yellow: Onlanden
  - Brown: Wering

Bij inzet waterberging -> hoe lang hoog water

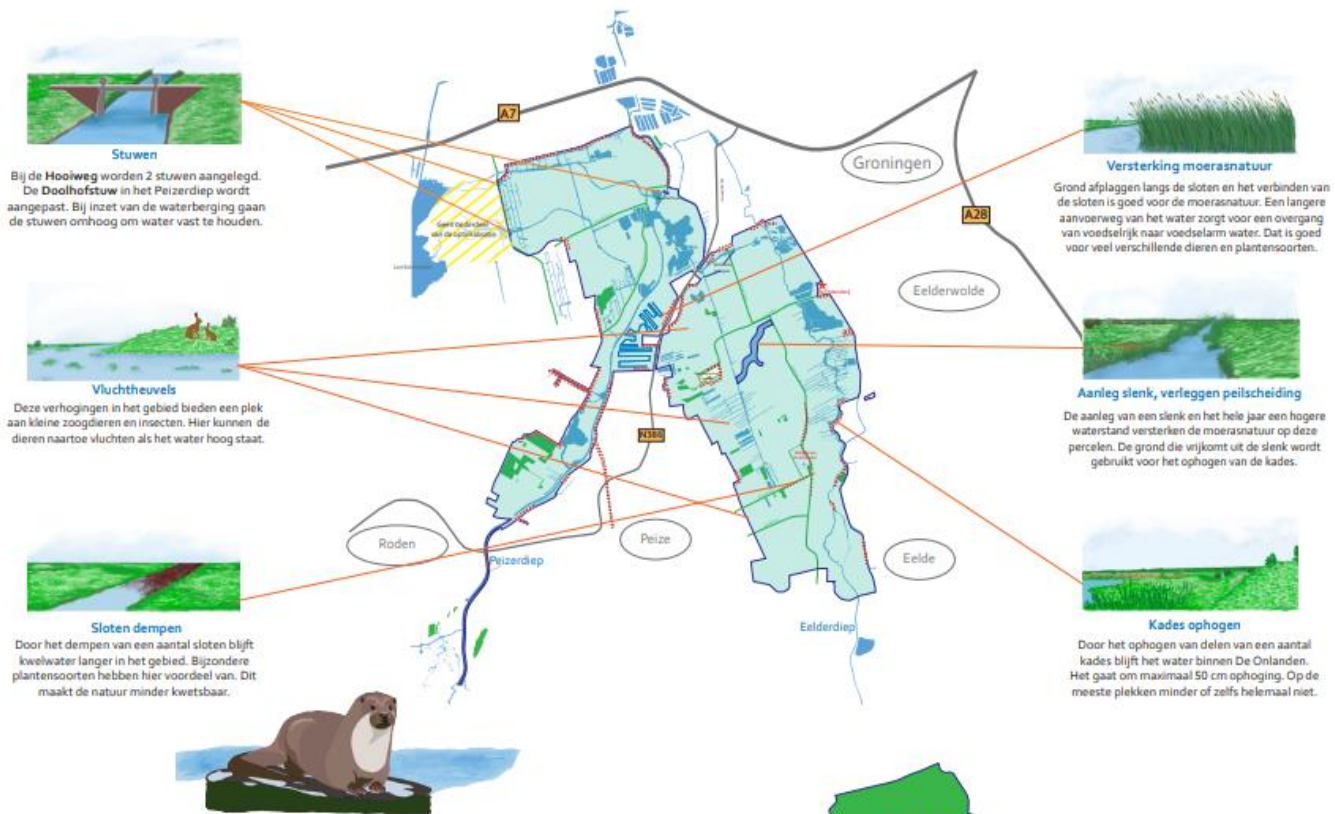
Peilgebied Onlanden (net bovenstrooms van de Doolhofstuw). Berekende waterstanden bij een extreme situatie waarbij Optimalisatie Onlanden nodig is, zichtjaar 2025, inclusief autonome ontwikkelingen (dus inclusief inzet overige DV2050-maatregelen)

A= normale situatie (enige peilbeheer is de Doolhofstuw die stuurt op -0,83 mNAP)
B= BOS voorspelt dat zonder inzet van DV2050-maatregelen -0,2 mNAP in de boezem overschreden gaat worden -> afvoer Onlanden wordt geblokkeerd
C= wordt niet hoger gevuld dan +0,15mNAP
D= BOS voorspelt dat waterstand in boezem blijft zakken -> geleidelijk wordt het water in de Onlanden afgevoerd
E= vanaf dit moment is het sturen van de waterstanden gestopt en wordt in De Onlanden meebewogen met de boezem
F = het systeem is weer in rust. Normale situatie (enige peilbeheer is de Doolhofstuw die stuurt op -0,83 mNAP)

PLANGEBIED EN MAATREGELEN VOOR EXTRA WATERBERGING IN DE ONLANDEN

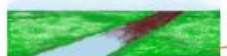
Welke maatregelen zijn nodig om in de toekomst bij hevige regenval extra water te kunnen bergen in De Onlanden?
De 'Hooiwegvariant' is daarvoor aangewezen door Gedeputeerde Staten van Drenthe. Dit plan werkt Noorderzijlvest verder uit. Onderstaande schetsen geven een eerste indruk op welke locaties het werk uitgevoerd gaat worden. De detaillering van de maatregelen volgt in de planuitwerking.

Stuwen
Bij de Hooiweg worden 2 stuwen aangelegd. De Doelhofstuw in het Peizerdiep wordt aangepast. Bij inzet van de waterberging gaan de stuwen omhoog om water vast te houden.

Vluchtheuvels
Deze verhogingen in het gebied bieden een plek aan kleine zoogdieren en insecten. Hier kunnen de dieren naartoe vluchten als het water hoog staat.

Sloten dempen
Door het dempen van een aantal sloten blijft kwelwater langer in het gebied. Bijzondere plantensoorten hebben hier voordeel van. Dit maakt de natuur minder kwetsbaar.

Versterking moerasnatuur
Grond afplagen langs de sloten en het verbinden van de sloten is goed voor de moerasnatuur. Een langere aanvoerweg van het water zorgt voor een overgang van voedselrijk naar voedselarm water. Dat is goed voor veel verschillende dieren en plantensoorten.

Aanleg slenk, verleggen peilscheiding
De aanleg van een slenk en het hele jaar een hogere waterstand versterken de moerasnatuur op deze percelen. De grond die vrijkomt uit de slenk wordt gebruikt voor het ophogen van de kades.

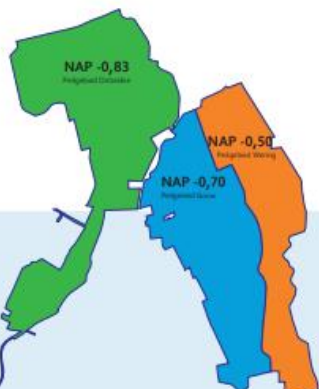
Kades ophogen
Door het ophogen van delen van een aantal kades blijft het water binnen De Onlanden. Het gaat om maximaal 50 cm ophoging. Op de meeste plekken minder of zelfs helemaal niet.

PEILGEBIEDEN

In het waterbergingsgebied zijn 3 grote peilgebieden aanwezig: Onlanden, Gouwe en Wiering. Alle drie gebieden hebben een andere waterstand. In de tabel staan de waterstanden genoemd bij normale weersomstandigheden. In het natter of droger, dan staat het water ook hoger of lager.

De Onlanden is begin deze eeuw aangelegd om bij hevige regenval water op te vangen. Er is toen rekening gehouden met een waterstand van maximaal 0,20 m NAP. Maar door klimaatverandering neemt de regenval toe. Daarom is meer ruimte nodig voor het opvangen van water bij extreme weersituaties. In de toekomst kan het water in De Onlanden tijdelijk worden geparkeerd tot maximaal +0,18 m NAP. Ook in het Peizerdiep en Eelderdiep gaan de waterstanden tijdelijk extra omhoog. Het gaat om situaties van een aantal dagen tot een week. De maximale waterstand wordt naar verwachting eens per 25 jaar bereikt.

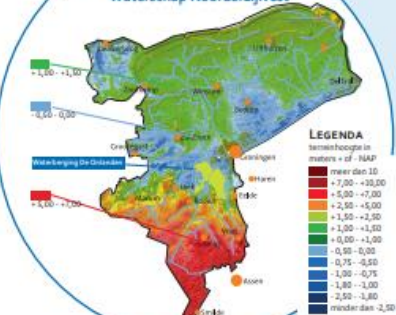
PEILGEBIED	huidig peil (i.o.v. NAP)
Onlanden	-0,83
Gouwe	-0,70
Wiering	-0,50

De Onlanden in het werkgebied van Waterschap Noorderzijlvest

Hoogtekaart werkgebied Waterschap Noorderzijlvest

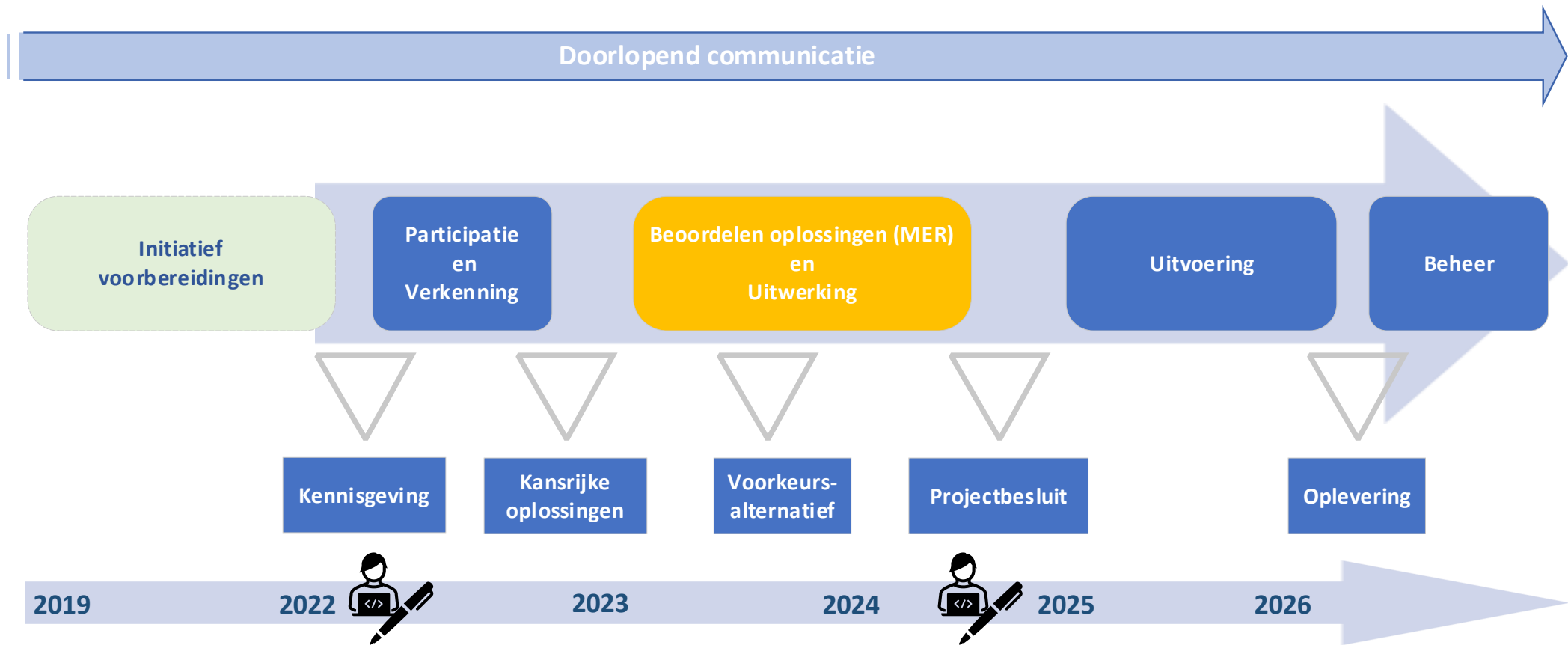

De route van het water via De Onlanden naar zee

Hoe nu verder?

Nadeelcompensatie

Twee oorzaken wanneer nadeelcompensatie mogelijk van toepassing is:

- Schade als gevolg inzetten van de waterberging.
- Schade naar aanleiding van het projectbesluit zelf (dit was eerder o.a. planschade)

Meer informatie op www.noorderzijvest/nadeelcompensatie-vragen

Pauze

Eventueel nadere toelichting kaarten

**VEILIG LEVEN
MET WATER**

**SCHOON EN
GEZOND WATER**

GEZUIVERD WATER

**VOLDOENDE WATER
IN ELK SEIZOEN**

